AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
http://ageconsearch.umn.edu
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

LOVASTURIZMUS MAGYARORSZÁGON

NÉMETH ANDREA

ÖSSZEFOGLALÁS

Magyarország az 1980-as évekig magas színvonalú lovasturizmusáról volt nevezetes. Az évtized végén kezdődő privatizáció ezt a szektort sem kerülte el. A szolgáltatások színvonala az addig megszokott alá csökkent, az árak az egekbe szöktek, a szolgáltatások iránti kereslet szerkezete megváltozott. A kedvezőtlen folyamatok ellenére egyre többen kezdtek lovasturisztikai szolgáltatásba, amit kellő szabályozottság hiányában bárki, akinek pénze volt, megtehetett. A hazai lovasszakma máig legnagyobb problémája a hatósági szabályozás hiánya. Megoldásra vár egy többszintű szakképzési-oktatási rendszer kidolgozása, a lovak szakmai minősítési rendszerének kidolgozása, a már működő patkós minősítési rendszer működésének hatékonyabbá tétele, a szabad tereplovaglás feltételeinek megteremtése. A Széchenyi Turizmusfejlesztési Program Lovasturizmus Fejlesztési Alprogramjának célja a lovasturizmus fogadófeltételeinek javítása, a kereslet élénkítése és az ágazat bevételeinek növelése. Ezen célkitűzéseknek megfelelően a tavalyi évben elkészült az Észak-Magyarországi Régió és az Észak-Alföldi Régió lovasturisztikai termékfejlesztési programja, mely mintául szolgálhat a többi régió ezirányú fejlesztéseihez.

A MÚLT

A lovasturisztikai szolgáltatások kínálata szinte az egész világot behálózza. Magyarország hosszú évtizedeken keresztül, egészen az 1980-as évekig magas színvonalú lovasturizmusáról volt ismert. A hazai *lovasturizmus kezdete* az 1930-as évekre nyúlik vissza. Ekkor vált a bugaci puszta a lovasturisztikai szolgáltatások kiemelkedő helyszínévé, majd a Hortobágy is bekapcsolódott a nagy számú vendégsereglet fogadásába. Az első lovastúrára 1962-ben került sor a Tihanyi félszigeten, a másodikat ugyanaz év őszén a Mátra-Bükk térségében Gyöngyös és Szilvásvárad között tartották. Az azt követő években az ország több területén, főként a Balaton környékén, a Hortobágyon és a Kiskunságon rohamos fejlődés volt tapasztalható.

A szervezett *lovasturizmus fénykora* a nyolcvanas évek második felére tehető. A 80-as évek végén ebben a szektorban is megkezdődött a *privatizáció,* ugyanakkor hiányzott az ágazat átalakításához szükséges tőke és támogatás. A nemzetközi szinten jellemző politikai átrendeződés kedvezőtlenül érintette ezt az idegenforgalmi ágazatot is, hazánk szinte teljesen – legalábbis átmenetileg – elvesztette korábbi küldő piacait, a szolgáltatások színvonala leromlott, az árak hirtelen megnövekedtek.

A szolgáltatások iránti kereslet jelentősen átrendeződött, a korábbi helyzettel ellentétben a belföldiek körülbelül ugyanakkora érdeklődést tanúsítanak

iránta, mint a külföldiek. Mélypontra került a hazai lótenyésztés, kevesebb, mint 70 ezer ló volt az országban.

A kedvezőtlen körülmények ellenére sorra jelentek meg az új szolgáltatók. Mi volt ennek az oka? A fejlődéshez hozzájárult az, hogy lovasturisztikai vállalkozás indításához sem minimális szakmai jártasság, sem működési engedély nem szükségeltetett. Kellő szabályozottság hiányában gombamód nőttek ki az alacsony tőkével rendelkező, a lovas és turisztikai szakmában járatlan, kellő hozzáértést nélkülöző vállalkozások. Ez a folyamat napjainkban is tart, bár üteme mára némiképp lelassult. A szakma sajnálatos módon „felhígult". Azoknál, akiknél korábban a lovasturisztikai tevékenység melléktevékenységként volt jellemző, önálló – sokszor legfontosabb – szolgáltatássá vált.

A JELEN

Ma a lovasturisztikai szolgáltatások és az ahhoz szükséges létesítmények az ország szinte minden területén megtalálhatók. A lovasturizmusban tevékenykedőknek több mint 80 %-a a *Magyar Lovas Turisztikai Szövetség* tagja, mely a szakma legjelentősebb érdekképviseleti szerve. E szervezetnek köszönhetően Magyarországon, Európában egyedülálló módon már 1998-ban elkezdődött a szakmai minőségi besorolás, az úgynevezett patkós rendszer kidolgozása, mely egy ötfokozatú minősítési rendszer.

A lovasszolgáltatók minősítésének főbb szempontjai:

- környezetiek;
- a lovak tartásával, alkalmasságával kapcsolatosak;
- a lovasszolgáltatások;
- személyi tényezők,
- egyéb program lehetőségek.

Országosan a minősítési kategóriák közt a 3, 2, 1 patkós létesítmények vannak túlsúlyban. Ez a három kategória a patkós minősítést kapott létesítmények mintegy 75 %-át adja. A legmagasabb minőségű létesítmények száma viszonylag alacsony. A felmért létesítmények területi eloszlása egyenetlenséget mutat. A minősítések végeredménye szerint az országos lovaslétesítmények 61,14 %-a éri el az elfogadható szintet.

Magyarország legnagyobb vonzereje a szinte korlátlan lehetőségeket kínáló *tereplovaglás.* Lovagláshoz ideális az éghajlatunk, kora tavasztól késő őszig lehet a szabadban lovagolni, hazánk talajadottságai kedvezőek, földutak, gyepek, homokos talajok a jellemzőek, kevés a sziklás, lovaglásra alkalmatlan terület, változatos a növény és állatvilágunk, a települések többnyire távol esnek egymástól. Legnagyobb előnyünk a versenytársakkal szemben, hogy nagy kiterjedésű, lovaglásra és lótenyésztésre alkalmas szabad, egybefüggő területekkel rendelkezünk – ezek az adottságok Nyugat-Európában nagyon korlátozottak –, bár az 1996-os természetvédelmi törvény és erdőtörvény, valamint a hozzájuk tartozó rendeletek leszűkítették a lóval szabadon bejárható területek nagyságát.

Lovashagyományaink nagy múltra tekintenek vissza, történelmünk során ló és ember sorsa szorosan összefonódott, gondoljunk csak a kalandozó magyarok lovasportyáira, vagy a Mária Terézia alapította huszárság máig élő hagyományaira.

Kedvezőek az adottságaink a lótenyésztéshez és a lovasturisztikai szolgáltatásokhoz elengedhetetlen *humánerőforrás* tekintetében is. A magyarokat lószerető és lóval bánni tudó „lószakértő" nemzetnek ismerik, többek között köszönhetően a 60-as 70-es években lovasturizmusban betöltött vezető szerepünknek. Világszerte ismert fogathajtóink kiváló eredményeikkel hozzájárultak hazánk népszerűsítéséhez, és a „csikós-

pusztakép" is erősítette a Magyarországra jellemző lovas imázst.

Lótenyésztés tekintetében is élen járunk, kevés ország rendelkezik olyan kiváló fajtákkal, mint hazánk. A magyar lófajták – néhány kivétellel – tökéletesen alkalmasak a változatos igények kiszolgálására. Tapasztalatok szerint a magyar lófajták a legalkalmasabbak a lovasturizmus céljaira.

Jelenleg több mint 100 ezer lovat tartanak nyilván az országban, ebből mintegy 10 ezer ló áll kapcsolatban a turizmussal. Aktívan 3-4 ezer ló vesz részt a különböző lovasturisztikai szolgáltatásokban, a többi ló bemutatók alkalmával kerül kapcsolatba a vendégekkel. Hazánkban jelenleg közel 600 különböző színvonalú lovasturisztikai létesítmény található. A lovasturizmust a magas fajlagos költésű ágazatok közé sorolhatjuk: egy túralovaglás a 160 euro/nap körüli összeget is eléri, a turisták átlagos tartózkodási ideje pedig 6-10 nap.

A fent említettekből kitűnik, hogy *lovasturisztikai adottságaink jók*, de számos területen vannak *hiányosságok*, problémák:

- hiányoznak a komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények;
- a lovak és lovasok képzettségi szintje nem megfelelő;
- nem kellően szabályozottak a lótartás körülményei;
- a tartás és a szolgáltatás színvonala sokszor messze alulmúlja a kívánalmakat.

A hazai lovasszakma legfőbb problémája a szabályozottság hiánya, pedig a kellő megalapozottságú szakmai szempontok alapján kidolgozott szabályok a hosszú távú tudatos fejlesztés alapvető feltételei.

A JÖVŐ

Többek között megoldásra vár egy átfogó *szakképzési rendszer* kidolgozása, ugyanis a jelenlegi képzési rendszer nem alkalmas a megfelelő ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkező szakemberek magas szintű képzésére. A Magyar Lovas Turisztikai Szövetség országos felmérése szerint a lovasturizmusban tevékenykedők többsége semmilyen szakirányú képzettséggel nem rendelkezik.

A lovasturizmusban részt vevő *lóállomány sem megfelelő szinten képzett,* a lovak többsége nem felel meg a magas szintű elvárásoknak. Hiányosságok tapasztalhatók az *infrastrukturális feltételek* tekintetében is. Lovasturisztikai szolgáltatásaink sajnos ma már nem tekinthetők kuriózumnak, számos riválissal kell megmérkőznünk – Lengyelország, Csehország, Románia, melyek szintén kiváló adottságokkal rendelkeznek – a vendégekért folytatott küzdelemben.

A lovasturizmus átfogó, tudatos fejlesztésével gyakorlatilag 1997 óta foglalkoznak Magyarországon. Ebben az évben emelte ki az *Európai Unió az ágazat PHARE-programon* belüli fejlesztését. Nem sokkal később elkészült a *Nemzeti Lovas Turizmus Fejlesztési Koncepció,* majd ennek figyelembevételével a fennálló problémák orvoslására és a hiányosságok pótlására a Széchenyi Terv részét képező Turizmusfejlesztési Program *Lovasturizmus Fejlesztési Alprogram*ot indított, melynek célja a lovasturizmus bevételeinek növelése, magas színvonalú, nemzetközi szinten is versenyképes fogadókapacitás kiépítése, és a gyermeklovagoltatás széles körben való elterjesztése.

A megvalósítás *fő eszköze egy átfogó szabályozási rendszer kidolgozása,* mely

- szabályozná a lovardák működési feltételeit;
- meghatározná a lóállomány alkalmassági vizsgarendszerét;
- megteremtené a tereplovaglás feltételeit;
- kidolgozná, működtetné és fenntartaná a minősítési és védjegyrendszert;

- valamint kidolgozna egy átfogó és többlépcsős oktatási-szakképzési rendszert.

Mindezek alapvetően szükségesek a minőségi lovasturisztikai termék létrehozásához. Ahhoz, hogy a létrehozott, magas minőségi színvonalú termékek sikeresek legyenek, hatékony *marketingtevékenység* – főként marketingkommunikáció: tematikus filmek és kiadványok, nemzetközi vásárokon és rendezvényeken való részvétel – is szükséges. A szolgáltatóknak jó kapcsolatot kell kialakítani a sajtóval és médiával, ezért a sikerhez elengedhetetlen a hatékony *PR tevékenység* is.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján sikeresnek bizonyultak a Széchenyi Turizmusfejlesztési Program keretében meghirdetett lovasturisztikai pályázatok. Nagy volt a lovasturizmus területén tevékenykedő vállalkozók érdeklődése, szinte az összes turisztikai régióból volt sikeres pályázat, ami bizonyítja, hogy a lovasturizmus az ország egész területén fejlesztésre érdemes ágazat, nem csak egyéni, hanem regionális szinten is.

Az Észak-magyarországi fejlesztési program. Mivel nem lehet egy idegenforgalmi ágazatot az ország egész területén kellőképpen fejleszteni, a Magyar Turizmus Rt. kijelölte az Észak-magyarországi régiót, hogy mintegy modellként itt kezdjék meg a fejlesztési feladatok kidolgozását. A munkát *Lóska János* a Magyar Lovas Turisztikai Szövetség elnöke koordinálta, és ennek eredményeként született meg „Az Észak-magyarországi és Észak-Alföldi Régió lovas turizmusának helyzete és kibontakozásának lehetőségei" című regionális lovas turisztikai termékfejlesztési tervtanulmány és programjavaslat.

A tanulmány a jelen helyzet feltárásán és bemutatásán túl javaslatokat tartalmaz a hatósági szabályozás kialakítására, a patkós minősítési rendszer jövőbeli módosított alkalmazására, a védjegyrendszer bevezetésére, a szabad tereplovaglás feltételeinek megteremtésére.

A régió jellemző adottságainak megfelelő konkrét termékjavaslatokat vázol fel. Tartalmazza a szükséges fejlesztésekkel kapcsolatos tennivalókat azok költségvonzatával együtt, illetve meghatározza a megvalósítási ütemtervet is. A tanulmány példaként és mintául szolgálhat a többi turisztikai régió fejlesztési terveihez.

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

(1) Győrffy-Villám, András (2001): A lovasturizmus kézikönyve. – (2) Lóska, János – Pálffy, Andrea – Papócsi, László Gábor (2001): Az Észak-Magyarországi és Észak-Alföldi Régió lovas turizmusának helyzete és kibontakozásának lehetőségei. – (3) www.hungarytourism.hu. – (4) Turizmus Panoráma 2002/9 13. p. – (5) www.meh.hu.

EQUESTRIAN TOURISM IN HUNGARY

By:
Németh, Andrea

Till the eighties of the previous century Hungary was renowned for the high standard of her equestrian tourism. Privatisation which had begun at the end of that decade did not avoid this sector either. Subsequently, the standard of services has dropped along with an enormous increase in prices, and the structure of demand for services has changed. In spite of these unfavourable processes more and more people have started equestrian tourism services, which anybody was allowed to do who could afford it because regulation was lacking. This lack of official regulation is still the main problem of the equestrian profession in Hungary. Some other tasks to be solved are: the establishment of multi-level vocational training; the elaboration of a system of professional qualification for horses; the increasing of the efficiency of the already existing horseshoe qualification system; and the creation of the prerequisites of free cross-country ride. The objects of the Sub-programme of the Development of Equestrian Tourism, a sub-programme of the Széchenyi Programme of the Development of Tourism, are: to improve the conditions of accepting guests for equestrian tourism; to intensify demand; and to increase income for the sector. In accord with these objects the programme of developing equestrian tourism products for the Northern Hungarian Region and the Northern Great Plain Region was elaborated in 2003. It can serve as a model for an analogous development in the rest of the regions of Hungary.